

<p>درس ۷</p> <p>نام طراح: صدیقه خیاط</p>	<p>بسمه تعالی</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش</p> <p>دفتر آموزش متوسطه نظری</p> <p>دبیرخانه راهبری کشوری درس تاریخ</p> <p>تولید شده در استان سیستان و بلوچستان</p>	<p>محتوای نوشتاری</p> <p>کتاب تاریخ معاصر ایران</p> <p>سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹</p>
--	---	---

عنوان: کودتای ۱۲۹۹

اهداف درس:

۱. آشنایی با زمینه های کودتای ۱۲۹۹ ش

۲. آشنایی با اهداف و سیاست های انگلستان پس از شکست قرارداد ۱۹۱۹ م

۳. آشنایی با چگونگی اجرای کودتای ۱۲۹۹ ش

اهمیت ایران برای انگلستان

وقوع انقلاب سوسیالیستی روسیه در اکتبر ۱۹۱۷ م ← خروج نیروهای روسیه از ایران

سیاست های جدید دولت انگلستان در خاورمیانه با توجه به تحولات سیاسی جهان پس از جنگ جهانی اول:

۱. تسلط بر منطقه حساس خاورمیانه و منابع نفت

۲. ایجاد کمربند آهنین در برابر نفوذ شوروی

سیاست جدید انگلستان در ایران قبل و بعد از خروج نیروهای روسی

قبل از خروج ← جلوگیری از ایجاد حکومت مرکزی قدرتمند

بعد از خروج ← ایجاد حکومت مرکزی مقتدر در ایران

تثبیت منافع دائمی خود در ایران

کنترل منطقه حساس خاورمیانه

هدف انگلستان از ایجاد حکومت مقتدر در ایران:

سرکوب نهضت های ضد استعماری

قیام هایی که بعد از جنگ جهانی در واکنش به نفوذ بیگانه و فساد حاکم بر کشور شکل گرفت.

میرزا کوچک خان

محمد تقی خان پسیان

۱. قیام جنگل به رهبری میرزا کوچک خان

۲. قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز

۳. قیام کلنل محمد تقی خان پسیان در خراسان

۴. قیام تنگستانی ها در جنوب

• تسلط انگلستان بر نیروهای نظامی ایران

انگلستان پس از انقلاب سوسیالیستی در روسیه در صدد برآمد نیروی قزاق و قوای نظامی ایران را در اختیار خود در آورد و به بهانه خطر کمونیسم حاضر به بیرون بردن قوای نظامی خود نبود ، انگلستان آبرون سایید را به فرماندهی نیروهای خود در ایران برگزید.

قرارداد ۱۹۱۹م

با انجام مذاکرات محرمانه میان وثوق الدوله و سرپرسی کاکس ، قرارداد ۱۹۱۹م موسوم به قرارداد « وثوق الدوله - کاکس » منعقد گردید. محتوای این قرارداد که موجب شکل گیری سیستم تحت الحمایگی ایران از سوی دولت انگلیس می شد شامل نظارت انگلستان بر تشکیلات نظامی ، مالی و سیاسی ایران بود.

وثوق الدوله

انتشار این خبر موجب مخالفت آزادی خواهان و شخصیت های سیاسی - مذهبی ایران شد و سرانجام با تلاشهای آیت الله مدرس اجرای این قرارداد متوقف شد.

آیت الله مدرس

• کودتای ۲۹۹ش

علل تغییر سیاست انگلستان در ایران از مداخله مستقیم به مداخله غیر مستقیم : ← تجربه لغو قرارداد ۱۹۱۹
نفرت تاریخی مردم ایران از نظام استعماری انگلستان

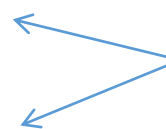
عاملان کودتا

سید ضیاء الدین طباطبائی

چهره سیاسی

رضاخان میرپنج

چهره نظامی

چگونگی اجرای کودتا

ملاقات آبرون ساید با عاملان کودتا در قزوین، پذیرفتن مقام نخست وزیری سید ضیاء توسط رضاخان پس از فتح تهران، تطمیع فرمانده نیروهای ژاندارم پایتخت توسط انگلیسی ها، اشغال پایتخت، دستگیری و زندانی مدرس،

تشکیل کابینه سید ضیاء

مشکلات دولت سید ضیاء : ۱. ظاهرسازی های سید ضیاء و تندروی های او باعث مخالفت علیه او شد.

۲. خودسری های رضاخان در اختصاص درآمد شهرداری و اداره های مالیه به نفع قزاق ها

تفاوت استعمار نو و استعمار کهنه:

در استعمار قدیم استعمارگران حضور مستقیم داشتند و با قوای نظامی و حمله مستقیم به کشور مستعمره به منافع نظامی خود دست می یافتند اما در استعمار نو ، استعمارگران از طریق دولت های دست نشانده و وابسته داخلی که از طریق کودتای نظامی بوجود می آوردند کنترل بازار و سیاست کشورها را در اختیار می گرفتند . استعمار قدیم بیشتر جنبه نظامی داشت اما استعمار نو بیشتر جنبه اقتصادی دارد.

سوالات متن

۱- صحیح و غلط:

الف: شکست انگلستان در اجرای قرارداد ۱۹۱۹م ، آغازی برای طرح کودتای ۱۲۹۹ش به شمار می رود.

ب: با وقوع انقلاب سوسیالیستی روسیه در اکتبر ۱۹۱۷م حکومت تزارها در روسیه آغاز شد.

ج: تا قبل از خارج شدن نیروهای روسی از ایران ، سیاست انگلستان بر پایه ایجاد حکومت مرکزی قدرتمند در ایران بود.

د: قرارداد ۱۹۱۹م موجب شکل گیری سیستم تحت الحمایگی ایران از سوی انگلیس می شد.

۲. جملات را کامل کنید:

الف: پس از جنگ جهانی اول در واکنش به و بر کشور جنبش ضد استعماری جنگل شکل گرفت.

ب: انگلستان پس از انقلاب سوسیالیستی روسیه درصدد برآمد که و ایران را به اختیار خود درآورد.

ج: انتشار خبر قرارداد ۱۹۱۹م موجب مخالفت و شخصیت های، ایران شد.

د: سید ضیاء مورد حمایت کامل سفارت بود.

۳. جواب صحیح را از ستون سمت چپ انتخاب کنید.